

Рівненський державний гуманітарний університет
Історико-соціологічний факультет
Кафедра політичних наук

УДК 32.001.76
ББК 66.0
П 50

**ПОЛІТИЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ: СВІТОВИЙ ТА
ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД.** Матеріали II міжвузівської
науково-практичної конференції молодих політологів.
24 листопада 2010 р. – Рівне: РДГУ, 2011. – 194 с.

ПОЛІТИЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ: СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД

**Матеріали II міжвузівської науково-практичної
конференції молодих політологів**

24 листопада 2010 р.

Ухвалено до друку рішенням кафедри політичних наук РДГУ.
Протокол № 2 від 17 лютого 2011 р.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2011

Рівне – 2011

ЗМІСТ

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

<i>Мельник Алла</i>	Політика пам'яті особистості	9
<i>Сайгафарова Елеонора</i>	Середній клас як основа стабільного розвитку сучасної України	11
<i>Малиновська Наталія</i>	Політика європейських держав щодо іммігрантів-мусульман	13
<i>Макарук Надія</i>	Агенти політичної соціалізації студентської молоді в Україні	16

СЕКЦІЯ 1. Теоретичні аспекти аналізу політичної модернізації

<i>Байрак Сергій</i>	Інститути громадянського суспільства і держава	19
<i>Гаврилюк Світлана</i>	Маніпулятивна складова політичної влади	21
<i>Кац Еліна</i>	Інформаційний простір і побудова громадянського суспільства	23
<i>Куницька Ганна, Троценко Валерій</i>	Проблема більшості та меншості в теорії демократії	26
<i>Мишляєв Тарас</i>	Членство в Євросоюзі як чинник трансформації національних політичних систем	28
<i>Мельник Ірина</i>	Сутність і різновиди політичного екстремізму	30
<i>Патлашинська Ірина</i>	Типологічні особливості миротворчої діяльності	33
<i>Венгринюк Лілія</i>	Статус нації як інституційованої форми та випадкове явище Роджерса Брюейкера	36

<i>Камзьол Валентина</i>	Інформаційне забезпечення діяльності громадських організацій	39
<i>Криворучко Наталія</i>	Тоталітаризм і XXI століття	42
<i>Герасимчук Іванна</i>	Роль партій у політичній модернізації суспільства	45
<i>Левчук Юрій</i>	Авторитарна і демократична моделі політичної модернізації	47
<i>Горбатюк Катерина</i>	Демократія і неопатримоніалізм у сучасних теоріях політичного розвитку	49
<i>Гривіцький Вадим</i>	Розвиток пеніцітарної системи в умовах модернізації	51
<i>Житнік Олена</i>	Основні технології формування іміджу політичного лідера	54
<i>Левіцький Андрій</i>	Сучасні інформаційні технології як чинник демократизації	56
<i>Осадчук Олена</i>	Політичний імідж як технологія	60
<i>Стельмах Валерій</i>	Механізми представницької демократії	62

СЕКЦІЯ 2. Політична модернізація: міжнародний та регіональний досвід

<i>Бойківський Любомир</i>	Лібералізація газового ринку ЄС: виклик для Росії	65
<i>Генега Ірина</i>	Концептуальні засади зовнішньої політики Російської Федерації	68
<i>Коваленко Людмила</i>	Європейський союз: нормативно-правове забезпечення виборчого процесу	70
<i>Петрович Інна</i>	Електоральний аналіз сучасної політичної ситуації в країнах Латинської Америки	72

<i>Руденко Катерина</i>	Націоналістичні партії Великобританії	74
<i>Стукан Ірина</i>	Особливості інтеграції Хорватії до Європейського уроки для України	75
<i>Федорак Світлана</i>	Проблема невизнаних держав Кавказького регіону: зовнішньополітичний фактор	79
<i>Брень Сергій</i>	Загальна ситуація зі свободою слова в Республіці Білорусь	81
<i>Варжель Надія</i>	Студентський революційний рух у Росії кінця XIX - початку XX ст. як фактор політичної модернізації	83
<i>Климчук Тетяна</i>	Стратегія розширення НАТО за рахунок східних країн	84
<i>Конончук Оксана</i>	Реформи М.М. Сперанського і їх роль у модернізації політичної системи Російської імперії	86
<i>Кобець Сергій</i>	Відносини РФ та НАТО на сучасному етапі розвитку системи колективної безпеки	88
<i>Мельник Наталія</i>	Проблема взаємних територіальних претензій між Україною та Румунією	90
<i>Сотніков Ілля</i>	Врегулювання конфліктів та миротворчий процес	93
<i>Філіпцов Олексій</i>	Транскордонне співробітництво як чинник європейської інтеграції України	95
СЕКЦІЯ 3. Проблеми і перспективи політичної модернізації в Україні		
Підсекція 1		
<i>Українець Віктор</i>	Профілактика етнічного екстремізму в Україні	97

<i>Карпенюк Юлія</i>	Повноваження виконавчих органів місцевого самоврядування у сфері соціального захисту: вітчизняна специфіка	100
<i>Артемов Віталій</i>	Вплив зовнішньополітичних факторів на національні інтереси України	102
<i>Багнюк Олександр</i>	Перспективи України на сучасному етапі євроінтеграції	105
<i>Бразалук Любов</i>	Розвиток інституту президентства в Україні	107
<i>Вавуліч Олександр</i>	Проблеми базування Чорноморського флоту Російської федерації на території України	110
<i>Вусатий Борис</i>	Спортивна політика України в умовах глобалізації	112
<i>Васильєва Олександра</i>	Жіночий рух в Україні як необхідний елемент розвитку громадянського суспільства	115
<i>Галганець Сергій</i>	Вплив ЗМІ на формування електоральної поведінки громадян України	117
<i>Горбова Юлія</i>	Україна і Польща: моделі політичної модернізації	121
<i>Гольберт Юлія</i>	Діяльність молодіжних громадських націоналістичних організацій в Україні	123
<i>Градовий Павло</i>	Перший всеукраїнський референдум	125
<i>Григор'єва Юлія</i>	Особливості формування багатопартійної системи в Україні	127
<i>Дзерун Сергій</i>	Національна ідея як чинник політичної модернізації	129
<i>Карпюк Тарас</i>	Формування німецького етнодемографічного сегменту Волині 1800-1945 рр.	131

<i>Кондратюк Марія</i>	Політико-адміністративна модернізація політичної системи України	134	<i>Пшенична Олена</i>	Політична еліта як чинник демократизації в сучасній Україні	170
<i>Кравчук Інна</i>	Стратегія та напрямки розвитку екологічної політики України за роки незалежності	136	<i>Ралець Андрій</i>	Право на свободу слова і думки в сучасній Україні	173
<i>Красько Ольга</i>	Проблема реалізації прав людини в Україні	139	<i>Самчук Інна</i>	Правляча еліта в Україні: особливості формування та функціонування	175
<i>Кузьменко Віталій</i>	Інформаційна безпека України	141	<i>Сверба Людмила</i>	Громадська оцінка діяльності „помаранчевої” політичної еліти	177
<i>Ліннік Юрій</i>	Цензура і свобода слова в Україні: політичний аспект	144	<i>Сирота Дмитро</i>	Особливості оптимізації виборчого процесу на місцевих виборах 2010 р. в Україні	180
Підсекція 2					
<i>Штука Ірина</i>	Аспекти модернізації політичної системи України	147	<i>Тимошенко Віта</i>	Політичні технології в сучасній Україні	182
<i>Пікула Микола</i>	Місцеві вибори – 2010 в Рівному: погляд зі сторони	150	<i>Шимко Ольга</i>	Модернізація державного управління в контексті реформування політичної системи України	186
<i>Троян Віктор</i>	Національна ідентичність у вимірі сучасного українського суспільства	153	<i>Ярмолюк Оксана</i>	Проблеми молодіжної політики в сучасній Україні	189
<i>Янчарук Олег</i>	Проблеми політичної модернізації в Україні	155	<i>Шмигельська Ольга</i>	Особливості взаємодії державної влади і молоді в процесі демократизації українського суспільства	192
<i>Луцук Марія</i>	Особливості електоральної культури в сучасній Україні	158			
<i>Макарчук Наталія</i>	Вітчизняна специфіка формування іміджу політичного лідера	160			
<i>Мищук Ольга</i>	Вектори еволюції політичної культури сучасної України	163			
<i>Овдійчук Ірина</i>	Проблема демократичності виборчих технологій на президентських виборах 2010 р. в Україні	165			
<i>Ошурко Юлія</i>	Діяльність політичної опозиції як складова демократизації в сучасній Україні	168			

варто знати і знати досконало, але не для того, щоб використовувати, а щоб обмежити їх використання і самим на них не попадатися.

Одним з найпоширеніших прийомів у діяльності політика є критика або, точніше, акцентування на невдоволенні тих чи інших соціальних верств. Те, що у будь-якому суспільстві і в будь-який час завжди будуть невдоволені, заперечень не викликає. Навряд чи хто заперечить, що і в нашій незалежній державі, у нашому демократичному суспільстві незадоволених окремих громадян чи навіть окремих суспільних верств вистачає і число їх навіть зростає. Спроби «закрити рота» чи «очистити» суспільство від таких «елементів» не лише неефективні, але й небезпечні. Адже для того й існує політика, щоб виявляти «больові точки», знімати причини такого невдоволення, Технології, що сприяють цьому, і є власне політичними технологіями.

Особливо руйнівно виявляє себе у політиці така антитехнологія, як обстоювання незалежності політики від моралі на зразок постулату «коли говорять політики, совість мовчить», а особливо коли мораль змушує служити політиці. Йдеться про те, що деформується сама душа людини, а відтак і сприйняття нею краси, культурних і моральних цінностей.

Не можна обійти і таку комплексну антитехнологію, як популізм. Нерідко його трактують у позитивному сенсі – як близькість до народу, знання і розуміння проблем простих людей. Насправді ж антитехнологічність (політична) цього прийому будується на схильності великих груп людей до сприйняття простого пояснення складних проблем, примітивних гучних лозунгів. Мовляв, прості рішення є найбільш правильними. Чи не найкращою ілюстрацією такої лжетехнології є діяльність наших депутатів, особливо у Верховній Раді України. Майже у кожному виступі відчувається намагання спростити проблему.

Не викликає сумніву, що в боротьбі за владу на політичній арені, особливо у перехідних суспільствах, використовується широкий спектр методів, як моральних так і не дуже, які впливають на процес здійснення політики правлячою меншістю задля підкорення пасивної більшості. З'являються нові політичні технології та набувають розвитку вже відомі. Це актуально для сучасної України, політичний дискурс якої, окрім всього іншого, характеризується частими політичними кризами та низьким рівнем політичної культури населення. В сучасній Україні використовується багато прийомів, способів, які перетворюють політику у брудну, нечесну, аморальну справу. Тому нам є над чим працювати.

Шимко Ольга

*(студентка 3 курсу Рівненського державного гуманітарного університету спеціальності „Політологія”,
наук. керівник – к.політ.н. Наумов А.С.)*

МОДЕРНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В КОНТЕКСТІ РЕФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

За роки незалежності України система державного управління радянського типу з властивими їй командними та адміністративними підходами не була реформована. Європейські пріоритети України, які визнавалися як основні, не підкріплювалися реальними кроками. Не було жодних комплексних спроб модернізувати державне управління та повернути його обличчям до громадян. Постійно збільшувалася кількість органів, державних службовців та їх керівників.

Суть дестабілізаційних процесів у діючій політичній системі полягає у недосконалості чинного законодавства, що провокує існування в латентному стані конфліктності на всіх рівнях української влади, управління та самоврядування, хоча більшість конфліктних ліній проходять у середовищі владних еліт. Нагромадження протиріч в економічній, політичній і соціальній сферах суспільства призводить до підйому соціальної напруженості, яка може перерости в конфлікт.

В Україні виконавча влада загалом та Уряд зокрема, не виконують свого головного призначення - не стимулюють суспільний розвиток. Тотальна корупція та популізм, "ручне керування" та робота в режимі "гасіння пожеж", безсистемність та фінансова незабезпеченість багатьох урядових рішень унеможлиблюють якісні зміни в державі. Відомчий інтерес ставиться вище загальнодержавного, а виконавчу владу пронизують міжінституційні, функціональні та персональні конфлікти інтересів.

Ефективне функціонування держави неможливе без структурованої, упорядкованої та дієвої системи державного управління.

Система центральних органів виконавчої влади є неупорядкованою через відсутність принципів її побудови, заплутаний механізм підпорядкування та звітності.

Наслідком цього є дублювання функцій різними органами, існування вбудованого інституційного конфлікту інтересів, що призводить до розростання корупції, перевантаженості міністерств

невластивими їм адміністративно-технічними функціями та їх низької здатності до вироблення політики.

Окрім того, проведена конституційна реформа розмила повноваження вищих ешелонів влади, негативно вплинула на систему органів виконавчої влади, частина з яких юридично вийшла з-під контролю Уряду. Як наслідок, Кабінет Міністрів України не може повною мірою виконувати свою роль як стратегічного та координуючого центру виконавчої влади.

Водночас за умов фінансово-економічної кризи виникає нагальна необхідність значного скорочення бюджетних видатків на утримання державних органів. Неефективність діючої влади, механічне поєднання інститутів і доктрин різних політичних і правових систем, суперечність між змістом політичних інститутів та їх формою, тенденція до авторитарної влади, значна роль особистості чи клану, а не політичних інституцій і юридичних процедур, кулуарність прийняття політичних рішень, непрозорість публічної політики, характерні для сучасної ситуації в Україні, обумовлюють існування декількох політичних центрів ухвалення рішень, які підміняють розгалужену систему розподілу гілок влади. Замість демократичних процедур прийняття та впровадження політичних рішень застосовуються неформальні методи, що об'єктивно призводить до панування тіньових груп тиску, які оформлені як фінансово-олігархічні клани. Неефективність статусу та функції центральних органів влади в умовах перехідного періоду часто-густо породжує синдром «залізної руки», що символізує відкат у бік авторитаризму.

Зміст та головне завдання модернізації політичної системи в Україні полягає у забезпеченні реального народовладдя, створенні ефективних механізмів управління на принципах зворотного зв'язку, кристалізації політичних інтересів соціальних груп, що повинні мати політичну репрезентацію як на рівні законодавчого органу влади, так і діяльності політичних партій, впровадження принципів верховенства права у політичні відносини.

Успішне здійснення реформи політичної системи в Україні, темпи політико-адміністративної модернізації українського суспільства і держави, перспективи модернізації і демократизації значною мірою залежать від стану політичної свідомості громадян, рівня їх готовності прийняти й реалізувати головні принципи і норми демократії.

Таке становище є загрозовим для національних інтересів, а тому в ім'я національної безпеки виникає об'єктивна потреба реформування системи влади таким чином, щоб:

- 1) зміцнити консолідуючу складову в системі поділу влади;

- 2) неминучі конфлікти при взаємодії гілок влади із руйнівних та деструктивних перетворити на конструктивні та формуючі;
- 3) зміцнити політико-правові та організаційні засади демократії;
- 4) нейтралізувати тенденцію до «олігархізації» влади;
- 5) посилити транспарентність прийняття політичних рішень;
- 6) встановити демократичний контроль за їх реалізацією.

Суттєвому послабленню конфліктного протистояння між владою та суспільством сприятиме забезпечення реальної участі громадян в управлінні державою, самоврядуванні територіальних громад, легітимності і контрольованості діяльності органів влади та їх де бюрократизація. Позбавлення держави регулятивних і наглядових функцій у сферах, де суспільство здатне на самоврядування та відмова від практики призначення керівного складу місцевих органів виконавчої влади, залежно від партійної приналежності, за партійним чи квотним принципом.

Органи виконавчої влади як єдина система мають забезпечувати цілісний цикл: підготовка рішень, їх прийняття, впровадження й контроль за виконанням. Урядові рішення повинні прийматися виходячи з обмеженості державних ресурсів та потреби їх спрямування на розв'язання пріоритетних завдань.

Модернізація системи державного управління в Україні орієнтована на європейські стандарти врядування і передбачає: упорядкування системи органів влади; упорядкування та прозорість системи підзвітності та підконтрольності; нову якісну кадрову політику, досвідчений персонал, спроможний втілити європейські принципи в Україні; прозорість системи надання державних послуг; жорстке обмеження чисельності державного апарату і витрат на нього; посилення основ місцевого самоврядування шляхом перерозподілу управлінських функцій між центральними та місцевими органами влади на користь останніх; збільшення внутрішніх і зовнішніх інвестицій у країну завдяки прозорій і передбачуваній системі державного регулювання; підвищення реального впливу та участі громадян в суспільному житті; створення потужного антикорупційного механізму.

Таким чином, головною метою політико-адміністративної модернізації є перехід на сучасні рейки функціонування як держави в особі її центральних органів влади, так і громадянського суспільства, яке все ще перебуває у зародковому стані. Ця мета досягається шляхом інституційних змін та політичною реформою системи влади.

Наукове видання

**ПОЛІТИЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ:
СВІТОВИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД**

**Матеріали II міжвузівської науково-практичної
конференції молодих політологів**

24 листопада 2010 р.

Підписано до друку 17.02.2011 р. Формат 60x84.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 10,95. Замовлення № 101/1. Наклад 300.

Редакційно-видавничий відділ
Рівненський державний гуманітарний університет
33028, м. Рівне, вул.С.Бандери,12

П 50 **ПОЛІТИЧНА МОДЕРНІЗАЦІЯ: СВІТОВИЙ
ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД.** Матеріали
II міжвузівської науково-практичної конференції
молодих політологів. 24 листопада 2010 р. – Рівне:
РДГУ, 2011. – 194 с.

УДК 32.001.76
ББК 66.0

© Рівненський державний гуманітарний
університет, 2011